

ZNANJE KAO TEMELJNA ODREDNICA LJUDSKOG KAPITALA I KLJUČNI FAKTOR ODRŽIVOG RAZVOJA

Muharem Dautović

Elči Ibrahim-pašina medresa Travnik, muharemdautovic@yahoo.com

Sažetak: *Povijest ljudskog roda satkana je od spoznaje, saznanja i znanja. Na ovim osnovama protkan je život i uzdignuti su temelji održivosti mjerljivog svijeta i kretanja u njemu prema uspjehu i razvoju. Osnovni cilj spoznaje krunisan je cjeloživotnim učenjem, a znanje kao intelektualni kapital postao je produkt koji je bio i ostao garant opstanka, progressa, prosperiteta i perspektive. Naravno, kroz saznanja, kontinuirana, permanentna iskustva kreiran je menadžment koji je zahvaljujući svojim vizijama, misijama i strateškim ciljevima usmjeravao i vodio organizacije, institucije i društva ka napretku i održivom razvoju. Održivi razvoj nije mogao ostati na istom nivou, te je kroz intelektualni kapital pokazivao različit uspjeh u zavisnosti od uspostavljenih ciljeva. Cjeloživotno učenje i obrazovanje omogućilo je usavršavanje i "proizvelo" obrazovni produkt koji je svojim konstantnim, upornim i požrtvovanim radom na svim poljima pokazivao različite nivoe uspješnosti i produktivnosti. Da bi produktivnost bila veća, a samim tim i kreativnija, obrazovni menadžment je učinio najveći utjecaj. Kroz dugogodišnji rad i djelovanje obrazovni menadžment profilirat će se u znanost i umijeće što će za posljedicu imati afirmaciju intelektualnog kapitala, odnosno znanja kao suštine i biti napredak u svakom pogledu, a posebno u razvojnom, što svakako implicira ekonomski razvoj i rast. Ovaj vid afirmacije znanja sa ciljem napretka i prosperiteta postaviti će "društvo znanja" kao društvo savršenih kompetencija, sposobnosti, vještina, fleksibilnosti, adaptibilnosti, mobilnosti i informacijsko-komunikacijskih tehnologija. Globalizacijski procesi planetarnog značaja u mnogome će pomoći zadatu realizaciju bez obzira na različite stavove, jer se najjednostavnije i najdosljednije mogu pratiti kroz politička, društvena i ekonomska kretanja na svim prostorima. Zato, cjeloživotno učenje koje u svojoj nutрини inkorporira spoznaju, saznanje i znanje zahtijeva ulaganje svih raspoloživih resursa ljudskog kapitala i fizičkog kapitala zarad uspjeha i održivog razvoja. Dakle, učenje i podučavanje je imperativ, edukacija mladih kroz institucije sistema, organizirano kroz školske sisteme svih nivoa nema alternativu. U prvi plan se postavljaju ciljevi, zadaci i sadržaji obrazovanja za održivi razvoj koji trebaju biti kompatibilni sa potrebama okruženja,*

onoga ekonomskog, političkog, obrazovnog, kulturnog i dr. (vanjski ciljevi obrazovanja), odnosno zahtjevima društvene stvarnosti, zatim inovirane odgojno-obrazovne metode i oblike rada koji su na liniji obrazovanja za održivi razvoj.

Ključne riječi: *cjeloživotno učenje, obrazovna politika, obrazovni menadžment, obrazovna produkcija, održivi razvoj*

JEL klasifikacija: *O10, O15*

UVOD

Glavni potencijal koji je osnov svakoga progresa, napretka i uspjeha u svim segmentima društvenog, ekonomskog, političkog i kulturnog života jeste znanje kao temeljna odrednica ljudskog kapitala i ključni faktor održivog razvoja. Ono je bit i osnova, jer svaki od procesa a posebno misaoni kao elemenat znanja upotpunjuje ovu zbilju. Zato svaka osoba ili ličnost koristeći svoje intelektualne kapacitete pokušava postići što veći uspjeh i moć spoznaje, odnosno znanja.

Kao temeljni osnov svakog od procesa znanje obiluje vrijednošću kojom može tretirati, odnosno kreirati svakolike socijalne (društvene) odnose koji sinergijom svih postaju osnov i garancija naše sigurnosti, sklada i ljepote održivog razvoja života. Dakle, ovu komponentu i vrijednost neophodno je koristiti da se realizuju ciljevi sadašnjih i budućih generacija.

Kreativnost i inovativnost, fleksibilnost i adaptibilnost, koju ličnost posjeduje i s kojom raspolaže, trebalo bi koristiti na odgovoran i svrsishodan način i ne dozvoliti bolesnim ambicijama, želji za prestižom i konkurentnosti da se uništi smisao intelektualnog kapitala (ljepote) kojim je čovjek obdaren.

Mnogo je onih koji saznaju i znaju, ali zbog ovisnosti od besplodnih težnji i produkta, suvišnih želja i prohtjeva izgube se u dva bitna i suštinska okvira ljudskog djelovanja pojavnog svijeta prostoru i vremenu. Međutim, ljudsku sklonost i pronicljivost ne treba gušiti, naprotiv treba je dovesti u sklad i harmoniju bez obzira na sve slabosti i mahane, pobude i hirove, neznanja i devijacije. Konačno, bitno je doći do intelektualnog ozdravljenja i razmišljanja, tražiti smjernice, uputstva i mobilizirati svijest za pitanja ciljeva praktičnog života. Da bismo putem intelektualnog kapitala pokrenuli ostvarivanje strateških ciljeva, naše vizije i postigli uspjeh, neophodno je koristiti kreativne sokove koji dolaze iz kontemplacije, misaonog procesa i posmatranja.

Paralelno sa spoznajom u jednoj disciplini ili oblasti znanje nas veže i za sve druge. Pohranjeno u intelektualnim sposobnostima, skriveno u intelektualnim depozitima, mišlju, riječju i djelovanje postaje aktivnost ili ekvivalent našeg napretka ili progresa. Pokretanjem intelektualnog kapitala mijenjamo, odnosno ostvarujemo promjene prirodnog i društvenog značaja, mada priroda i prirodne pojave imaju svoj hod i kod, ljudska priroda i njen duh kreiraju određene postavke dok su društvene promjene protkane upravo znanjem kao resursom intelektualnog kapitala.

CJELOŽIVOTNO UČENJE I ŠIROKI SPEKTAR OBRAZOVNIH OBLIKA

Cjeloživotno učenje je proces koji je nastao i profilirao se krajem dvadesetog stoljeća u Evropi, te je zbog važnosti, značaja i utjecaja na sve druge procese posebno one koji se dešavaju u društvenom životu, dobio podršku relevantnih obrazovnih i političkih subjekata savremenog društva. Ovo obrazovanje omogućuje stjecanje kompetencija, profesionalnih vještina i obrazovnih vrijednosnih orijentacija koje se stječu tokom cijeloga života s ciljem progresa i prosperiteta u svakom pogledu.

Posmatrajući ideju Evrope onako kako je definirao Delors kroz Društvo koje uči, odnosno „učee društvo“, nužno se nameće pitanje i potreba prihvatanja Evrope kao društva znanja, posebno kada je posmatramo u sferi visokog obrazovanja koja se prepoznaje kroz uveliko promoviranu Bolonjsku deklaraciju.

Približno sa kandidiranjem cjeloživotnog obrazovanja u evropskim obrazovnim krugovima se javlja i konstrukt „društva koje uči“, odnosno „učee društva“ pa su ovi pojmovi postali temeljni u raspravama teorijske i političke naravi u brojnim memorandumima i dokumentima koje je „iznjedrio“ evropski obrazovni prostor.

Društvo koje uči je društvo za generacije koje će doći, a to je proces koji se može postići sveobuhvatnom obrazovnom politikom na način da im se olakša transfer, odnosno prihvatanje znanja, sposobnosti i vještina, da se napravi snažnija veza obrazovanja i ekonomije, da se osnaže investicije u obrazovanje, da se osigura (trajno) finansiranje cjeloživotnog obrazovanja.

Evropski obrazovni brend- „Društvo koje uči“ je, osim što je bio promotor razvoja ličnosti, reformi obrazovnih sistema, odnosa obrazovanja i ekonomije, snažno utjecao i na kreatora obrazovnog evropskog prostora koji su, s ciljem promocije pomenutog brenda, godine 1996. donijeli (Evropski parlament i Vijeće EU) odluku da pomenutu 1996. godinu proglašavaju za *Godinu cjeloživotnog učenja*.

Da bi društvo znanja, odnosno društvo koje uči bilo dostupno nacionalnim obrazovnim sistemima, moraju se istražiti utjecaji novih tehnoloških dostignuća na razvitak, njihov razvitak i spremnost na promjene, na nova znanja, sposobnosti i vještine kako bi se obrazovanje kroz njegove vanjske ciljeve lakše povezivalo sa ekonomskim zahtjevima, te postavilo obrazovno tržište koje će snažnije utjecati i na nužne reforme obrazovnih sistema.

Delors je to „učee društvo“ definirao kroz četiri tipa učenja među kojima postoje brojne zajedničke tačke što u konačnici ta četiri temeljna tipa učenja čine jednu cjelinu. Delors je tu cjelovitost učenja vidio kroz: *učiti znati*-interdisciplinarnost, holistički pristup, definiranje problema, orijentiranost na budućnost..., *učiti činiti*- primjena znanja, suočavanje s problemima, donošenje odluka, odgovorno i odlučno djelovanje..., *učiti živjeti zajedno*- saradnja, uvažavanje drugih, zajednička odgovornost, lokalno i globalno djelovanje... i *učiti biti* - toleranost, demokratičnost, odgovornost, komunikativnost, solidarnost (Delors, 1998). Te ključne osposobljenosti su nazvane „obrazovne potpornje“ koje se osiguravaju cjeloživotnim obrazovanjem (“učiti znati“, “učiti činiti“, “učiti zajedno živjeti” i “učiti biti”), a koje su naznačene u Izvještaju iz 1996. od UNESCO-ve Međunarodne komisije za razvoj obrazovanja za 21. stoljeće.

Efekte cjeloživotnog učenja Evropska komisija je odlučila mjeriti od 2000. godine kada je formirala Task Force grupu koja je imala zadatak da mjeri te efekte. Kako bi se obezbijedilo učešće međunarodnih organizacija koje prate statistike koje se odnose na obrazovanje, Evropska komisija je u sastav Task Force grupe uvrstila i predstavnike UNESCO-a i OECD-a (Memorandum o cjeloživotnom učenju).

Uz konstrukt cjeloživotno učenje, javlja se i sintagma doživotno (trajno, kontinuirano) obrazovanje što za Pastuovića nije isto. Razlike između cjeloživotnog obrazovanja i doživotnog obrazovanja je u tome što se „cjeloživotna edukacija odnosi na odgoj i obrazovanje tokom cijeloga života (od rođenja do smrti), dok se doživotno obrazovanje (ili trajno, stalno obrazovanje) odnosi na obrazovanje od završetka nekog stupnja formalnog obrazovanja (obično nakon obaveznog obrazovanja) do smrti, ili do kraja radnog vijeka. Dok se cjeloživotnim obrazovanjem i odgojem obuhvata i usklađuje obrazovanje i odgoj djece, mladih i odraslih (prema načelu vertikalnog povezivanja), doživotnim obrazovanjem se usklađuju samo oblici formalnog, neformalnog i informalnog obrazovanja odraslih (prema načelu horizontalnog povezivanja).“ (Pastuović, 1999:53)

Cjeloživotno učenje kroz oblike formalnog, neformalnog, informalnog i iskustvenog omogućilo je svim ličnostima da dođu do ospobljavanja i razvijanja vještina potrebnih u svakodnevnom životu, planiranju, organiziranju i kreiranju itd. Ovaj široki spektar obrazovnih oblika koji je dostupan i koji se primjenjuje kroz škole, seminare, kurseve, profesionalne treninge i druge vidove obrazovanja i učenja garantuje (obećava) bolju perspektivu i ljepšu budućnosti. Samo kroz ove vidove obrazovanja za koje smo svi zaduženi ulažući intelektualni rad, požrtvovanost, predanost i energiju možemo ostvariti ili steći znanje koje kroz primjenu karakteriše adekvatna karijera i bogato iskustvo. Naravno to će kroz ulaganje u sopstveni razvoj omogućiti kreiranje ideja, vizija i dalekovidnosti što će voditi održivom razvoju. Ovaj vid (obrazovanja kao) intelektualnog procesa kroz intelektualni rad, obezbjeđuje idealne uslove našu sreću i uspjeh.

Jedna od poznatih konstatacija vezana za čovjekov život i stjecanje znanja jeste da ma koliko usvojio znanja to je nedovoljno i nedostatno a uz sve to ono ne može biti sveobuhvatno, te ma koliko postigao - sklon je zaboravu. Da bi uspio u očuvanju postojećeg a ujedno i prevazilaženju zastarjelog shodno potrebama društvenih dešavanja, permanentnih promjena, napretka informatičko komunikacijskih tehnologija i kulturoloških zbivanja (kretanja), neophodno je cjeloživotno učenje ili obrazovanje za održivi razvoj.

U pitanju je izgradnja društva obrazovanih, fleksibilnih i kreativnih građana, kojima je nužno otvoriti prostor za obrazovanje tokom cijeloga života za održivi razvoj čija primjena umnogome zavisi o aktuelnoj obrazovnoj politici, odnosno sposobnosti obrazovnog sistema da ispuni jedan od svojih temeljnih zadataka. Dakle, potreba za novim znanjima u skladu sa promjenama u nauci i naučnim dostignućima obavezuje obrazovnu politikui obrazovni menadžment da kreiraju kurikulume koji će sadržavati cjeloživotno učenje u kojem će se stjecati kompetencije koje će pomagati sveopći razvoj građana za život.

ODRŽIVI RAZVOJ I OBRAZOVNA PRODUKCIJA

Od brojnih izazova pred kojim se nalazi globalno društvo zasigurno je u vrhu ljestvice održivi razvoj. Ujedinjeni narodi su posredstvom UNESCO-a razdoblje između 2005. i 2014. godine proglasili Dekadom obrazovanja za održivi razvoj koja ima za cilj da obrazovne vrijednosti, koje su važne za primjenu održivog razvoja, uključi u sve sadržaje odgojno-obrazovnih kurikuluma a koje će podržati promjene u ponašanju i dovesti do održivog društva. Samim izborom UNESCO-a za implementatora ovoga projekta se (uz projekte Program obrazovanja o

klimatskim promjenama za održivi razvoj i Program obrazovanja za sve) smatra ključnim za održivi razvoj.

U literaturi definicije održivog razvoja su mnogobrojne i raznovrsne. Jedna od tih definicija u kontekstu održivog razvoja, odnosno obrazovanja za održivi razvoj, jeste Lestera Branuna, osnivača Worldwatch instituta navedena u Izvještaju „Naša zajednička budućnost“ Brundtlandove komisije koji kaže da je to „razvoj koji zadovoljava potrebe sadašnjice, a istovremeno ne ugrožava mogućnost budućih generacija da zadovoljesvojepotrebe.“ (SvjetskaKomisijazaokolinuirazvoj1987:43)¹

Sintagma „održivi razvoj“, odnosno obrazovanje za održivi razvoj je sveprisutnija prepoznatljiva forma koja je svojstvena svim savremenim društvenim zajednicama a koji u naravi baštini razvoj sadašnjim, a u snažnijoj formi budućim generacijama.

I ova kao i druge definicije su orijentiri ili uputstva kako putem inovacije i inovativnih procesa, shodno kontinuiranim izazovima, postići održivi razvoj. Svakako da cjeloživotno obrazovanje sa obrazovnom produkcijom, odnosno ishodom garantuje društveni razvoj, realizaciju zacrtanih ciljeva sadašnjih i budućih generacija. „Važno je istaći da su danas glavni razvojni faktori nauka, obrazovanje i odgoj jer oni neupitno definiraju kvalitet ljudskog kapitala od kojih u velikoj mjeri zavisi kvalitet korištenja novčanih i drugih resursa neke zemlje. Zato je ljudski kapital najveće bogatstvo razvijenih zemalja, pa se ulaganje u obrazovanje danas smatra prioritetom“. (Obralić H., 2011:191)

Obrazovna produkcija (svršenci raznih nivoa obrazovanja) sa svim svojim znanjima, sposobnostima, navikama (kompetencijama) snažno djeluje na sve segmente odgojno-obrazovnog okruženja - vanjski ciljevi obrazovanja (poželjni odgojno-obrazovni efekti) pa tako i na kulturu kojom se kako neposredno, tako i posredno djeluje na razvoj društva (na ekonomski, socijalni i politički razvoj, od koje u znatnoj mjeri ovisi racionalnost upotrebe ljudskih resursa) što se u naučnom diskursu pojašnjava teorijom modernizacije (Inkeles i Smith, 1974). Modernizacija se posmatra kao trend jačanja upotrebe znanja i onoga racionalnog, u brizi za okolinom kako bi čovjek kontrolirao okolinu (prirodnu, kulturnu, političku), kako bi je nadzirao i njome upravljao. I ovdje obrazovanje igra važnu ulogu jer ono snažno utječe i na modernost stavova, vrijednosti porodice, utječe na izbor

1 [World Commission on Environment and Development (WCED), Our Common Future, Oxford 1987, p. 43]

i trajanje formalnog obrazovanja. Moderne vrijednosti i stavovi djeluju na socijalno ponašanje, smatra Pastuović (1999), ako to dovodi do poželjnih ishoda za osobu, tj. do poželjnih materijalnih, društvenih i samoostvarujućih efekata. To ovisi o modernosti društva, odnosno od njegovih aspekata u kojima pojedinac djeluje (Pastuović, 1999; 408, 409). Naučni diskurs bezrezervno uvažava činjenicu da društveni razvoj nema svoje utemeljenje i održivost bez njenih građana kao kreatora univerzalnih vrijednosti koje nose atribut modernosti.

Vrlo je bitan i značajan odgovoran odnos ne samo prema globalizacijskim promjenama nego i prema promjenama u okruženju, te razvoju individualne i kolektivne svijesti s ciljem društvenog razvoja. Uporedno sa tim nameće se potreba adekvatnog odgovora na izazove održivog razvoja koji se može prepoznati isključivo u blagovremenom i kvalitetnom obrazovanju novih generacija s ciljem stjecanja odgovarajućih kompetencijakako socijalnih, tako ekonomskih, ekoloških i političkih kako bi se kvalitetno rješavali problemi društva a istovremeno i odgovorilo izazovima informatičkog, tehničkog i tehnološkog (savremenog) razvoja. Dakle, učenje i podučavanje se nameće kao imperativ a ono što je prepoznatljivo u tim zahtjevima jeste potreba promjene stavova kreatora obrazovne politike kroz kurikulume što ih podupire Bolonjski proces kroz nastavne sadržaje, radionice i projekte radi edukacije mladih kroz institucije sistema, dakle organizirano kroz školske sisteme svih nivoa.

U prvi plan se stavljaju ciljevi, zadaci i sadržaji obrazovanja za održivi razvoj koji trebaju biti kompatibilni sa potrebama okruženja, ekonomskog, političkog, obrazovnog, kulturnog i dr. (vanjski ciljevi obrazovanja), odnosno zahtjevima društvene stvarnosti, zatim inovirane odgojno - obrazovne metode i oblike rada koje su na liniji obrazovanja za održivi razvoj, te povezivanja sadržaja planova i programa (kurikuluma).

Pitanje održivog razvoja, odnosno obrazovanja za održivi razvoj jeste izrada kurikuluma u kojima nastavni sadržaji baštine programe vezane za održivi razvoj. To se može postići na način da se kurikulum prilagodi društvenim uslovima kroz sve nivoe obrazovne vertikale, vodeći računa o potrebi da i odgojno-obrazovni proces bude kompatibilan sa potrebama učenika i studenata.

Znanjem možemo u horizontalnom pogledu postići rezultate na polju vanjskih ciljeva obrazovanja kao i u vertikalnom unutarnjim ciljevima obrazovanja, jer obrazovne potrebe se mogu posmatrati kroz svoja četiri nivoa:

- obrazovne potrebe usmjerene na osposobljavanje zaposlenih za poslove na koje ih očekuju (osposobljavanje za aktualni posao),

- obrazovne potrebe vezane za širenje individualnih znanja i vještina (širenje i produblavanje znanja i vještina za prilagodbu promjenama u poslu i tehnologiji),
- obrazovne potrebe vezane za razvoj individualne karijere, odnosno osposobljavanje svršenika određenog obrazovnog nivoa (obrazovne produkcije) za obavljanje složenijih poslova (razvoj karijere, priprema za napredovanje i obavljanje još složenijih i odgovornijih poslova),
- obrazovne potrebe vezane za budućnost (obrazovanje i pripremanje za buduće promjene i zadatke i obrazovanje za budućnost i fleksibilnost). (Bahtijarević-Šiber, 1999:741)

Polja ovih djelovanja su neprestana i kontinuirana jer samo motivacijom, samopouzdanjem i inspirišući se spoznajom i saznanjem možemo kročiti naprijed i kreirati napredak u svim sferama prirodne i društvene stvarnosti i njenih zakonitosti. Ovaj proces društvenog razvoja obezbjedio bi i osigurao kvantitativan i kvalitativan napredak u čovjekovom životu, odnosno omogućio bi mu da zadovolji univerzalne ljudske potrebe.

ZAKLJUČAK

Mada termin intelektualni kapital nije definisan identično u svim definicijama, tj. nema usaglašenu definiciju, nadat se da će sistematičnošću i dinamičnošću evropske politike i obrazovnih nacionalnih politika kroz Bolonjski proces-proces o visokom obrazovanju i Kopenhaški proces-proces o strukovnom obrazovanju postići željene rezultate koji će voditi sjajnom prosperitetu i svijetloj perspektivi.

Jedno je sigurno da je ulaganje u ljudski kapital najbolja i najadekvatnija investicija kojoj trebamo težiti i od koje ćemo u perspektivi dobiti najbolji profit u svakom pogledu. Svako ulaganje, odnosno investiranje u cjeloživotno učenje vodi jačanju intelektualnog kapitala, znanja, a time i općeg blagostanja na nivou socijalnog, društvenog, ekonomskog, političkog i kulturno-civilizacijskog područja što je i naš cilj, svrsishodnost i smjernost. Ma kakav državno-pravni i društveno-politički sistem bio, cjeloživotno učenje i obrazovanje ostaje imperativ za sve mlade, odrasle i osobe treće dobi, jer samo učenjem i obrazovanjem kao ključnim faktorom ostvarenja ljudskog kapitala možemo gledati u bolje sutra i razvoj društva.

Znanje kao temeljna odrednica ljudskog kapitala i ključni faktor održivog razvoja afirmiše intelektualni potencijal, sposobnost, kreativnost i vodi napretku pružajući priliku adekvatnog odgovora na sve izazove savremenog života, kao i rješavanje svih problema održivog razvoja kroz cjeloživotno učenje i društvo koje uči.

Zato, ukoliko iskažemo svoj interes za znanost, obrazovni menadžment, obrazovnu produkciju, postizanje kompetencija, znanja i vještina, funkcionalnost, efikasnost, efektivnost i produktivnost će biti jedan od suštinskih doprinosa društvenom razvoju kao rezultat zajedničkoga rada.

LITERATURA

- Bahtijarević-Šiber, F. (1999), Management ljudskih potencijala, Golden Marketing, Zagreb
- Cifrić, I. (1993). Ekološka edukacija i moderno društvo Socijalna ekologija, 2 (2): 235-248.
- Delors, Jacques i sur., 1998. Učenje: blago u nama : izvješće UNESCO-u Međunarodnog povjerenstva za razvoj obrazovanja za 21. stoljeće , Educa, Zagreb
- Draker, P. (2005), Upravljanje u novom društvu, Novi Sad
- Goleman, D., Bojacić, R., Maki, E. (2008): Emocionalna inteligencija u liderstvu, Novi Sad
- Goletić, Š. (2006): Obrazovanje o okolišu i održivom razvoju, Priručnik za nastavnike, Fondsko Sarajevo
- Inkeles, A & Smith, D.H. (1974). Becoming Modern – Individual Change in Six Developing Countries, Cambridge: Harvard University Press
- Obralić, H: (2010) Vrednovanje obrazovnih efekata kao vanjskih ciljeva obrazovanja, Univerzitet "Džemal Bijedić", Mostar
- Pastuović, N. (1999), Edukologija, Znamen, Zagreb
- Vujić, V. (2001), Menadžment ljudskog kapitala, Zagreb

KNOWLEDGE AS AN ESSENTIAL FACTOR OF HUMAN CAPITAL AND A KEY FACTOR FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Muharem Dautović

Elči Ibrahim-pašina medresa Travnik, muharemdautovic@yahoo.com

Summary: *The history of mankind is composed of cognition and knowledge. On these grounds, life is composed and the foundations of the sustainability of the material world are built, as well as movement towards success and development. The main goal of knowledge is crowned with lifelong learning, and knowledge as an intellectual capital has become a guarantee of survival, progress, prosperity and prospects. Through cognition, continuous and permanent experience, management is created. Thanks to its visions, missions and strategic goals, management directed and led organizations,*

institutions and societies towards progress and sustainable development. Sustainable development could not remain at the same level, and through intellectual capital it made a different success depending on the established goals. Lifelong learning and education have enabled development and “produced” the educational product which displayed various levels of efficiency and productivity by their constant, diligent and devoted work. In order to increase the productivity and its creativity, the educational management has made the greatest impact. During the years of work, the educational management will develop into science and art. The results of this will be recognition of intellectual capital as well as the essence of knowledge. That will make progress in every aspect, especially in the economic development and growth. The aim of knowledge will be progress and prosperity of society which will have great skills, capacities, flexibility, adaptability, mobility and ICT. The global processes will greatly help the realization of this despite the different attitude towards it because they can be monitored in the simplest and most consistent way through political, social and economic developments in all areas. Therefore, life-long learning which incorporates the knowledge and cognition requires investment of all available resources of human capital and physical capital leading to success and sustainable development. Thus, teaching and learning is the imperative. The education of youth on the institutions established by the system and organized in school systems on all levels doesn't have an alternative. First and foremost, aims and objectives, and the content of education for sustainable development should be compatible with the needs of the economic, political, educational, cultural environment and other (external aims of education), and the demands of social reality, then innovated educational methods and the types of work that are part of education for Sustainable Development.

Keywords: *lifelong learning, educational policy, educational management, educational production, sustainable development*

JEL classification: *O10, O15*